

فهرست

تست‌ها	درس‌نامه	
۵۴	۸	درس اول: جهان فرهنگی
۵۶	۱۰	درس دوم: فرهنگ جهانی
۵۹	۱۳	درس سوم: نمونه‌های فرهنگ جهانی (۱)
۶۱	۱۶	درس چهارم: نمونه‌های فرهنگ جهانی (۲)
۶۴	۱۸	درس پنجم: باورها و ارزش‌های بنیادین فرهنگ غرب
۶۸	۲۱	درس ششم: چگونگی تکوین فرهنگ معاصر غرب
۷۲	۲۴	درس هفتم: جامعه جهانی
۷۷	۲۸	درس هشتم: تحولات نظام جهانی
۸۲	۳۲	درس نهم: جهان دوقطبی
۸۶	۳۵	درس دهم: جنگ‌ها و تقابلهای جهانی
۹۱	۳۸	درس یازدهم: بحران‌های اقتصادی و زیست‌محیطی
۹۶	۴۰	درس دوازدهم: بحران‌های معرفتی و معنوی
۱۰۱	۴۳	درس سیزدهم: سرآغاز بیداری اسلامی
۱۰۷	۴۶	درس چهاردهم: انقلاب اسلامی ایران، نقطه عطف بیداری اسلامی
۱۱۳	۴۹	درس پانزدهم: افق بیداری اسلامی
۱۲۱		آزمون‌های جامع
۱۴۸		پاسخ‌نامه تشریحی
۱۸۷		پاسخ‌نامه کلیدی

جنگ‌ها و تقابل‌های جهانی

آن‌چه آموختیم

- چالش‌های جدید جهان غرب به صورت‌های متفاوتی آشکار می‌شوند.
- اغلب چالش‌های جدید، ریشه در عقاید و ارزش‌های فرهنگ غرب دارند و امری ذاتی هستند.
- مخالفان و طرفداران سرمایه‌داری طی قرن بیستم، بلوک شرق و غرب را شکل دادند که چالش‌های میان این دو بلوک در سراسر قرن بیستم و تا زمان فروپاشی بلوک شرق ادامه یافت.
- سازماندهی سیاسی و اقتصادی سده‌های نوزدهم و بیستم، جوامع صنعتی غربی را به صورت جوامع مرکزی و دیگر جوامع را به صورت جوامع پیرامونی درآورد.

آن‌چه در این درس می‌آموزیم

- توصیف دو جامعه وحدت‌گرا و تفرقه‌گرا از نظر قرآن کریم
- جنگ‌های جهانی اول و دوم
- نظریه جنگ تمدن‌های هانتینگتون
- تقابل شمال و جنوب

توصیف دو جامعه وحدت‌گرا و تفرقه‌گرا از نظر قرآن کریم

قرآن کریم دو نوع جامعه را توصیف می‌کند:

- جامعه‌ای که هرگونه ستیزه و نزاع ناشی از خون، نژاد، طبقه، ملیت، جغرافیا و ... را از بین می‌برد و همه بشر را بر مدار آرمانی حقیقی و اصیل جمع می‌کند. «و همانا این است امت شما، یک امت واحد و منم پروردگار شما ... (مومنون: ۵۲)»
- جامعه‌ای که به گروه‌ها و دسته‌های پراکنده و متخاصم تجزیه می‌شود، امکانات گروهی آن پراکنده می‌شود و ظرفیت‌ها و نیروهای آن نابود می‌گردد. «همانا فرعون روی زمین برتری جویی کرد و اهالی‌اش را گروه‌گروه گردانید، گروهی را به ضعف و ناتوانی کشاند و ... (قصص: ۴)»

جنگ‌های جهانی

کلیاتی درباره جنگ‌های بشری:

- جنگ یک پدیده اجتماعی است.
- جامعه بشری در گذشته تاریخ شاهد جنگ‌های فراوانی بوده است.
- امپراتوری‌های بزرگ، اغلب مرزهای خود را با پیروزی در جنگ تعیین می‌کرده‌اند.
- برخی از جنگ‌ها منشأ دینی و مذهبی داشته یا ظاهراً توجیه دینی می‌شدند.
- جنگ‌های معاصر از جنبه‌های مختلف با جنگ‌های گذشته تفاوت دارند.

اکویست کنت، جامعه‌شناس فرانسوی معتقد بود

- فاتحان در گذشته تاریخ با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند.
- با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید. به همین دلیل، بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از قاموس بشری رخت برمی‌بندد.

جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی، امری ذاتی نیست، بلکه امری عارضی و تحمیلی است.

نکته وقوع دو جنگ بزرگ جهانی در نیمه اول قرن بیستم، خطاب‌بودن نظریه کنت را نشان می‌دهد.

دو جنگ جهانی اول و دوم

از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ

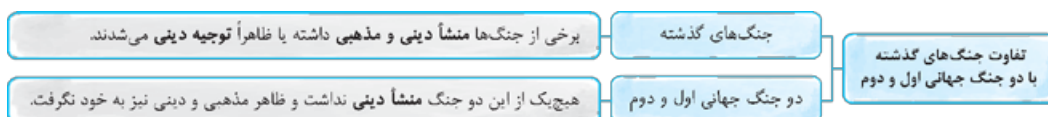
از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود.

نقاط مشترک دو جنگ

- این دو جنگ، بزرگ‌ترین جنگ‌های تاریخ بشریت‌اند.
- کشته‌های این دو جنگ را تا صد میلیون نفر برآورد کرده‌اند.
- دو جنگ جهانی با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد.
- هیچ‌یک از این دو جنگ منشأ دینی نداشت و ظاهر مذهبی و دینی نیز به خود نگرفت.
- طرف‌های درگیر در این دو جنگ، در قالب ایدئولوژی‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی رفتار خود را توجیه می‌کردند.
- این دو جنگ ریشه در فرهنگ غرب داشت. (چالش ذاتی)
- دو جنگ اول و دوم جهانی به کشورهای اروپایی و غربی محدود نشدند، بلکه همه جهان را درگیر ساختند.

ویژگی‌های خاص هر جنگ

- جنگ جهانی دوم** به مرزها محدود نماند. به درون شهرها کشیده شد و غیرنظامیان، زنان و کودکان را نیز درگیر جنگ ساخت.
- جنگ جهانی اول** در سال‌های ۱۹۱۸-۱۹۱۴ رخ داد و در این جنگ، برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد.
- جنگ جهانی دوم** در سال‌های ۱۹۴۵-۱۹۳۹ اتفاق افتاد و در این جنگ، برای اولین بار بمب اتم به کار گرفته شد.
- مثال** بمباران اتمی شهر هیروشیما در جنگ جهانی دوم به دستور آمریکا انجام شد که بر اثر آن هزاران ژاپنی در روز انفجار و روزها و ماه‌ها و سال‌های پس از آن جان باختند.

چند نمونه از نمادهای جنگ جهانی دوم

- گنبد گنباکو مشهور به گنبد بمب اتمی از معدود بناهای جامانده از بمباران اتمی شهر هیروشیماست.
- تندیس کودکان قربانی جنگ جهانی دوم در شهر پراگ پایتخت جمهوری چک

جنگ سرد

بعد از جنگ جهانی دوم صلحی پایدار برقرار نگردید. بلوک شرق و غرب، هر یک بخشی از جهان را زیر نفوذ خود قرار دادند و تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جنگ سرد بین این دو بلوک، به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی این دو ادامه یافت و به اقتصاد کشورهای صنعتی که وابسته به تسلیحات نظامی بود، رونق بخشید.

نمونه‌هایی از جنگ سرد بین دو بلوک و جنگ گرم بین مناطق پیرامونی آن‌ها:

- بحران موشکی کوبا** که جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد. (تصمیم شوروی مبنی بر استقرار موشک‌های میان‌برد در کوبا و حضور هم‌زمان ناوهای شوروی و آمریکا در آب‌های کوبا)
- جنگ ویتنام**، جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم نام گرفت. این جنگ زمانی آغاز شد که آتش جنگ کره به نازگی خاموش شده بود. در این دو جنگ، نیروهای آمریکا و شوروی در برابر یکدیگر صف‌آرایی کردند.

نظریه جنگ تمدن‌های هانتینگتون

نظریه‌پردازان غربی پس از فروپاشی بلوک شرق، جنگ را از کشورهای غربی به فرهنگ‌ها و تمدن‌هایی منتقل کردند که در دوران استعمار تحت سلطه جهان غرب قرار گرفته بودند. برای مثال، تربیت گروه‌های داعش و القاعده و طالبان جهت راه‌اندازی جنگ‌های داخلی در کشورهای سوریه، عراق و افغانستان.

نظریه جنگ تمدن‌ها که ساموئل هانتینگتون آن را مطرح کرد، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی را توجیه می‌کرد.

- هانتینگتون از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر با عنوان **جنگ تمدن‌ها** یاد می‌کند.
- از نظر او در این مرحله، دیگر دولت - ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌الملل نیستند و رقابت‌ها و درگیری‌ها بین فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ (نه بین دولت - ملت‌ها) به وقوع خواهد پیوست. در این میان، فرهنگ اسلامی بزرگ‌ترین تهدید برای غرب است.
- نکته اضافی: البته سید محمد خاتمی (از رؤسای جمهور قبلی کشور) با ارائه نظریه گفت‌وگوی تمدن‌ها، نظریه جنگ تمدن‌ها را تحت‌الشعاع قرار داد و نظریه ایشان مورد پذیرش اغلب متفکران و مردم جهان قرار گرفت.

بخوانیم و بدانیم (صلح و آشتی در مقابل جنگ و نزاع)

- صلح فقط به معنای نبود نزاع و جنگ نیست، بلکه معنایی عمیق تر و وسیع تر دارد.
- صلح یکی از ارزش‌های بشری است که همواره در معرض خطر جنگ قرار دارد و به همین دلیل ما انسان‌ها باید در حفظ آن بکوشیم.

سلم و صلح در قرآن:

- ریشه هر سه کلمه مسلمان، سلام و اسلام، سلم است. سلم به معنای درستی است، خواه در جسم و خواه در روان انسان.
- سلم در قرآن در برابر جنگ و صلح در برابر اختلاف به کار رفته است.
- اسلام و اصلاح به معنای رفع جنگ و اختلاف است.
- واژه صلح و مشتقات آن ۱۸۰ بار در قرآن کریم تکرار شده‌اند.
- قرآن کریم مؤمنان را به ایجاد صلح و دوستی عادلانه میان انسان‌ها فرامی‌خواند و آن را مایه جلب رحمت الهی می‌داند.
- روز جهانی صلح:** ۲۱ سپتامبر روز جهانی صلح است. همه‌ساله در این روز زنگ صلح در سازمان ملل به صدا درمی‌آید. این زنگ که یادآور تلفات انسانی جنگ است، به همت ژاپنی‌ها از سکه‌هایی که کودکان ۶۰ کشور جهان اهدا کرده‌اند ساخته و به سازمان ملل هدیه شده است. در کنار این زنگ نوشته شده: «زنده باد صلح جهانی!»

تقابل شمال و جنوب

- برخی مفاهیم طبیعی و جغرافیایی مانند «شمال و جنوب» معنای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی پیدا کرده‌اند.
- از آن‌جا که بیشتر کشورهای صنعتی و ثروتمند در نیمکره شمالی زمین قرار دارند و اغلب کشورهای فقیر در نیمکره جنوبی قرار دارند، از تقابل کشورهای غنی و فقیر به تقابل شمال و جنوب یاد می‌شود.
- مفاهیم شمال و جنوب، عمدتاً بعد از جنگ جهانی دوم به کار برده شد؛ زیرا برخی از اندیشمندان معتقد بودند که چالش بلوک شرق و غرب چالش اصلی نیست؛ بلکه چالش اصلی بین کشورهای غنی و فقیر است.
- تقابل شمال و جنوب تقابلی جهانی است و در صورتی که فعال شود، بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی بار دیگر فعال خواهند شد. برای مثال، در کشورهای غربی جنبش‌های متعددی در اعتراض به عملکرد نظام سرمایه‌داری یا نقش کشورهای صنعتی در گسترش بحران‌های زیست‌محیطی شکل می‌گیرد.
- اصطلاحات سیاسی مشابه دیگری نیز برای اشاره به چالش شمال و جنوب وجود دارد:

اصطلاحات سیاسی مشابه برای اشاره به چالش شمال و جنوب

جهان اول: شامل کشورهای سرمایه‌داری بلوک غرب است. مانند آمریکا و آلمان	جهان دوم: شامل کشورهایی است که در کانون بلوک شرق قرار گرفته‌اند. مانند روسیه و چین	جهان سوم: شامل کشورهایی است که خارج از دو بلوک شرق و غرب قرار داشته و تحت نفوذ آن‌ها بوده‌اند. مانند عربستان، افغانستان و سوریه	جهان‌های اول و دوم و سوم
توسعه‌یافته: به کشورهای صنعتی و ثروتمند، کشورهای توسعه‌یافته نیز گفته می‌شود.	عقب‌مانده، توسعه‌نیافته، یا در حال توسعه: به کشورهایی که در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته قرار می‌گیرند، گفته می‌شود.	نگته این اصطلاحات به این نکته اشاره دارند که کشورهای توسعه‌یافته، الگوی کشورهای دیگرند و سایر کشورها باید مسیر کشورهای توسعه‌یافته را ادامه دهند.	کشورهای توسعه‌یافته و عقب‌مانده
اصطلاح مرکز و پیرامون به نقش مرکزی کشورهای ثروتمند و صنعتی اشاره دارد.	این اصطلاح را کسانی به کار می‌برند که معتقدند کشورهای پیرامونی به سبب عملکرد کشورهای مرکزی، ضعیف و فقیر شده‌اند.	براساس این نظریه، جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند؛ به این ترتیب که با ثروت به دست آمده از کشورهای پیرامونی:	کشورهای مرکز و پیرامون
رفاه کارگران و اقشار ضعیف خود را تأمین می‌کنند.	مشکلات حاد درونی‌شان را به بیرون از مرزهای خود انتقال می‌دهند.	جوامع غربی با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی، انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند.	کشورهای مرکز و پیرامون
مثال قاره آفریقا از منابع و معادن ارزشمندی مانند نفت، الماس، طلا، اورانیم، آهن، مس و نقره برخوردار است اما در نتیجه استعمار، فقیرترین قاره مسکونی دنیاست.	دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین این کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند.	از نظر این گروه، مشکل کشورهای فقیر نه فقط ضعف اقتصادی و صنعتی، بلکه خودباختگی فرهنگی آن‌هاست.	استعمارگر و استعمارزده

درس دهم

نست‌های جنگ‌ها و تقابل‌های جهانی

۲۴۱- از نظر قرآن کریم، جامعه‌ای که در آن هرگونه ستیز و نزاع از بین می‌رود، همهٔ انسان‌ها حول چه مداری جمع می‌شوند و در چه صورتی ظرفیت‌ها و نیروهای یک جامعه نابود می‌شوند؟

- ۱) عقاید و ارزش‌های توحیدی - مردم یک جامعه بر روی زمین فساد کنند.
- ۲) حقوق طبیعی و فطری خود - طاغوت و حکومتی مستبد بر آن جامعه حاکم باشد.
- ۳) نیازهای مادی و معنوی خود - مردم جامعه اتحاد و انسجام خود را از دست بدهند.
- ۴) آرمانی حقیقی و اصیل - اگر آن جامعه به گروه‌ها و دسته‌های پراکنده و متخاصم تجزیه شود.

۲۴۲- عبارات‌های کدام گزینه به ترتیب درباره «تفاوت جنگ‌های گذشته و جنگ‌های جهانی اول و دوم»، «از مهم‌ترین عوامل وقوع دو جنگ جهانی» و «ویژگی جنگ در فرهنگ جدید غربی از نظر اگوست کنت» درست است؟

- (۱) برخی از جنگ‌های گذشته توجیه دینی می‌شدند - رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری - امری ذاتی است.
- (۲) هیچ‌یک از دو جنگ جهانی، منشأ دینی نداشت - رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری - امری عارضی و تحمیلی است.
- (۳) هیچ‌یک از جنگ‌های گذشته، ظاهر مذهبی به خود نمی‌گرفت - ضعف نظامی و سیاسی کشورهای استعمارزده - امری عارضی و تحمیلی است.
- (۴) هیچ‌یک از دو جنگ جهانی، ظاهر مذهبی و دینی به خود نگرفت - مقابله با جنبش‌های آزادی‌بخش کشورهای استعمارزده - امری ذاتی است.

۲۴۳- در رابطه با نظریه اگوست کنت در مورد وقوع جنگ در گذشته و در جوامع غربی، کدام گزینه درست نیست؟

- (۱) فاتحان در گذشته تاریخ با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند.
 - (۲) با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر انسان‌ها و جوامع دیگر به دست می‌آید.
 - (۳) بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از قاموس بشری رخت برمی‌بندد.
 - (۴) جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی، امری ذاتی نیست، بلکه امری عارضی و تحمیلی است.
- ۲۴۴- نمونه‌ها و مصادیق زیر به ترتیب مربوط به دوران کدام جنگ‌ها هستند؟

- بمباران اتمی شهر هیروشیما که به دستور آمریکا انجام شد و بر اثر آن هزاران ژاپنی در روز انفجار و روزها و ماه‌ها و سال‌های پس از آن جان باختند.
- جنگی که به مرزها محدود نماند. به درون شهرها کشیده شد و غیر نظامیان، زنان و کودکان را نیز درگیر جنگ ساخت.

- بحران موشکی کوبا و تصمیم شوروی مبنی بر استقرار موشک‌های میان‌برد در کوبا

- (۱) جنگ جهانی دوم - جنگ جهانی دوم - جنگ سرد
- (۲) جنگ جهانی اول - جنگ جهانی اول - جنگ جهانی دوم - جنگ سرد
- (۳) جنگ جهانی اول - جنگ گرم بین مناطق پیرامونی - جنگ جهانی دوم - جنگ گرم بین مناطق پیرامونی

۲۴۵- پاسخ سؤال‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- کدام وقایع، خطاب‌بودن نظریه اگوست کنت درباره وقوع جنگ را نشان داد؟

- در کدام جنگ برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد؟

- گنبد گنباکو در ژاپن نماد کدام جنگ و واقعه است؟

- (۱) وقوع دو جنگ جهانی اول و دوم - جنگ جهانی دوم - بمباران شیمیایی شهر هیروشیما ژاپن در جنگ جهانی اول
- (۲) جنگ گرم بین مناطق پیرامونی دو بلوک شرق و غرب - جنگ جهانی اول - بمباران شیمیایی شهر ناکازاکی ژاپن در جنگ جهانی اول
- (۳) وقوع دو جنگ جهانی اول و دوم - جنگ جهانی اول - بمباران اتمی شهر هیروشیما ژاپن در جنگ جهانی دوم
- (۴) تداوم جنگ سرد بین دو بلوک شرق و غرب - جنگ جهانی دوم - بمباران اتمی شهر ناکازاکی ژاپن در جنگ جهانی دوم

۲۴۶- در رابطه با ویژگی‌های دو جنگ جهانی اول و دوم، کدام گزینه درست نیست؟

- (۱) دو جنگ اول و دوم جهانی به کشورهای اروپایی و غربی محدود نشدند، بلکه همه جهان را درگیر ساختند.
- (۲) این دو جنگ ریشه در فرهنگ غرب نداشت و با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد.
- (۳) هیچ‌یک از این دو جنگ منشأ دینی نداشت و ظاهر مذهبی و دینی نیز به خود نگرفت.
- (۴) طرف‌های درگیر در این دو جنگ، در قالب ایدئولوژی‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی رفتار خود را توجیه می‌کردند.

۲۴۷- به ترتیب عبارات‌های کدام گزینه بیانگر موارد زیر هستند؟

- جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم

- بحرانی که جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد.

- جنگی که در آن نیروهای آمریکا و شوروی در برابر یکدیگر صف آرایی کردند.

- (۱) جنگ ویتنام - بحران کره - جنگ کوبا
- (۲) جنگ جهانی دوم - بحران ویتنام - بحران موشکی کوبا - جنگ کره

۲۴۸- طرف‌های درگیر در دو جنگ جهانی اول و دوم در قالب چه اندیشه‌هایی رفتار خود را توجیه می‌کردند؟

- (۱) اومانیستی، لیبرالیستی و سکولاریستی
- (۲) ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی
- (۳) کمونیستی، سوسیالیستی و ناسیونالیستی
- (۴) لیبرالیستی، کمونیستی، مارکسیستی

۲۴۹- پس از جنگ جهانی دوم، کدام اتفاق رخ نداد؟ از نظر اگوست کنت به چه دلیل در جهان جدید جنگ از زندگی بشر رخت برمی‌بندد؟

(۱) بلوک شرق و غرب هر یک بخشی از جهان را زیر نفوذ خود قرار دادند - وقوع انقلاب صنعتی

(۲) تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جنگ سرد بین این دو بلوک ادامه یافت - غلبه انسان بر طبیعت

(۳) صلحی پایدار برقرار شد - رشد علوم تجربی و صنعت

(۴) جنگ گرم بین مناطق پیرامونی دو بلوک ادامه یافت - عدم نیاز بشر مدرن به غنایم جنگی

۲۵۰- تا چه زمانی جنگ سرد بین دو بلوک شرق و غرب ادامه یافت؟ اقتصاد کشورهای صنعتی وابسته به چیست؟ امپراتوری‌های بزرگ اغلب مرزهای خود را چگونه تعیین می‌کردند؟

- ۱) تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی - شرکت‌های چندملیتی - پیمان‌بستن با امپراتوری‌های دیگر
- ۲) زمانی که نظریه جنگ تمدن‌های هانتینگتون مطرح شد - بازارهای بین‌المللی - با پیروزی در جنگ
- ۳) تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی - تسلیحات نظامی - با پیروزی در جنگ
- ۴) زمانی که نظریه جنگ تمدن‌های هانتینگتون مطرح شد - تسلیحات نظامی - پیمان‌بستن با امپراتوری‌های دیگر

۲۵۱- از نظر اگوست کنت، فاتحان در گذشته از چه طریقی بر ثروت خود می‌افزودند؟ در جامعه جدید غربی ثروت از چه طریقی به دست می‌آید؟ و جنگ در جامعه جدید غربی چه صورتی دارد؟

- ۱) با غنایم جنگی - از طریق استعمار کشورهای غیرغربی - امری ذاتی و تحمیلی است.
- ۲) با کشورگشایی و جهان‌گشایی - با بهره‌کشی از کارگران توسط نظام سرمایه‌داری - امری عارضی است.
- ۳) با کشورگشایی و جهان‌گشایی - افزایش تولیدات صنعتی - امری ذاتی است.
- ۴) با غنایم جنگی - از طریق غلبه بر طبیعت - امری عارضی و تحمیلی است.

۲۵۲- کدام گزینه در مورد فروپاشی بلوک شرق و وقایع پیرامون آن درست نیست؟

- ۱) چالش و نزاع بلوک شرق و غرب در سراسر قرن بیستم تا زمان فروپاشی بلوک شرق در سال ۱۹۹۱ میلادی ادامه یافت.
- ۲) نظریه پردازان غربی، پس از فروپاشی بلوک شرق، جنگ را از کشورهای غربی به فرهنگ‌ها و تمدن‌هایی منتقل کردند که در دوران استعمار، تحت سلطه جهان غرب قرار گرفته بودند.
- ۳) تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی (بلوک شرق)، جنگ سرد بین دو بلوک شرق و غرب به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی این دو ادامه یافت.
- ۴) بعد از فروپاشی بلوک شرق، جوامع غربی با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی، انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز را آسان کردند.

۲۵۳- در رابطه با نظریه هانتینگتون، کدام گزینه درست نیست؟

- ۱) نظریه جنگ تمدن‌ها که ساموئل هانتینگتون آن را مطرح کرد، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی را توجیه می‌کرد.
- ۲) از نظر او در مرحله آخر درگیری‌ها در جهان معاصر، دولت - ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌الملل هستند.
- ۳) هانتینگتون از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند.
- ۴) در آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر، رقابت‌ها و درگیری‌ها بین فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ به وقوع خواهد پیوست و فرهنگ اسلامی بزرگ‌ترین تهدید برای غرب است.

۲۵۴- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- برخی از اندیشمندان معتقدند کدام چالش جهانی، چالش اصلی محسوب می‌شود؟
- مفاهیم شمال و جنوب عمدتاً بعد از چه رویدادی به کار گرفته شد؟
- اصطلاح مرکز و پیرامون به چه چیزی اشاره دارد؟

- ۱) شمال و جنوب - جنگ جهانی اول - نقش پیرامونی کشورهای فقیر
- ۲) چالش بین کشورهای غنی و فقیر - جنگ جهانی دوم - نقش مرکزی کشورهای ثروتمند و صنعتی
- ۳) چالش بلوک شرق و غرب - جنگ جهانی دوم - بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی
- ۴) شمال و جنوب - فروپاشی بلوک شرق - عملکرد کشورهای غربی در جهت تضعیف کشورهای غیرغربی

۲۵۵- هانتینگتون از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر با چه عنوانی یاد می‌کند؟ بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی در این مرحله کدام‌اند؟ بزرگ‌ترین تهدید برای غرب چیست؟

- ۱) جنگ تمدن‌ها - دولت-ملت‌ها - فرهنگ آسیایی و شرقی
- ۲) جنگ اتمی و هسته‌ای میان دولت‌های بزرگ - دولت-ملت‌ها - فرهنگ اسلامی
- ۳) جنگ تمدن‌ها - فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ - فرهنگ اسلامی
- ۴) جنگ اتمی و هسته‌ای میان دولت‌های بزرگ - فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ - فرهنگ آسیایی و شرقی

۲۵۶- واژه «سلم» در قرآن در برابر و صلح در برابر به کار رفته است. روز روز جهانی صلح است. واژه صلح و مشتقات آن در قرآن کریم تکرار شده‌اند.

- ۱) جنگ - اختلاف - ۲۱ سپتامبر - ۱۸۰ بار
- ۲) اختلاف - جنگ - ۱۱ سپتامبر - ۱۵۰ بار
- ۳) اختلاف - جنگ - ۱۱ سپتامبر - ۱۸۰ بار
- ۴) جنگ - اختلاف - ۲۱ سپتامبر - ۱۵۰ بار

۲۵۷- کدام عبارت‌ها جمله‌های زیر را کامل می‌کنند؟

- تقابل شمال و جنوب اگر فعال شود ...

- براساس نظریهٔ مرکز - پیرامون، جوامع غربی با ثروت به دست آمده از کشورهای پیرامونی ...

- دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌برند که ...

(۱) منجر به شکل‌گیری مجدد بلوک شرق و غرب خواهد شد - رفاه کارگران و اقشار ضعیف خود را تأمین می‌کنند - کشورهای توسعه‌یافته را الگوی سایر کشورها می‌دانند.

(۲) بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی، دیگر بار فعال خواهند شد - شرکت‌های چندملیتی ایجاد می‌کنند - به نقش مرکزی کشورهای ثروتمند و صنعتی اشاره می‌کنند.

(۳) منجر به شکل‌گیری مجدد بلوک شرق و غرب خواهد شد - قراردادهای و معاهدات بین‌المللی خود را در جهت کسب سود بیشتر افزایش می‌دهند - چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی آن محدود نمی‌کنند.

(۴) بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی، دیگر بار فعال خواهند شد - رفاه کارگران و اقشار ضعیف خود را تأمین می‌کنند - به ابعاد فرهنگی چالش بین کشورهای غنی و فقیر نیز توجه دارند.

۲۵۸- به ترتیب کشورهای «جهان اول، جهان سوم و جهان دوم» کدام‌اند؟

(۱) کشورهای استعمارگر بلوک شرق و غرب - کشورهای پیرامونی - کشورهای فقیر و توسعه‌نیافته

(۲) کشورهای سرمایه‌داری بلوک غرب - کشورهایی که خارج از دو بلوک شرق و غرب قرار داشته و تحت نفوذ آن‌ها بوده‌اند - کشورهایی که در کانون بلوک شرق قرار گرفته‌اند.

(۳) کشورهای سرمایه‌داری بلوک غرب - کشورهایی که در کانون بلوک شرق قرار گرفته‌اند - کشورهایی که خارج از دو بلوک شرق و غرب قرار داشته و تحت نفوذ آن‌ها بوده‌اند.

(۴) کشورهای ثروتمند و صنعتی - کشورهای پیرامونی - کشورهای بلوک شرق

۲۵۹- در مورد دیدگاه کسانی که اصطلاح مرکز و پیرامون را به کار می‌برند، کدام گزینه درست نیست؟

(۱) اصطلاح مرکز و پیرامون به نقش مرکزی کشورهای ثروتمند و صنعتی اشاره دارد. براساس این نظریه، جوامع غربی، چالش‌های بیرونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند.

(۲) این اصطلاح را کسانی به کار می‌برند که معتقدند کشورهای پیرامونی به سبب عملکرد کشورهای مرکزی، ضعیف و فقیر شده‌اند.

(۳) جوامع غربی با ثروت به دست آمده از کشورهای پیرامونی، رفاه کارگران و اقشار ضعیف خود را تأمین می‌کنند و مشکلات حاد درونی‌شان را به بیرون از مرزهای خود انتقال می‌دهند.

(۴) جوامع غربی با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی، انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند.

۲۶۰- براساس دیدگاه مرکز - پیرامون، جوامع غربی «چالش‌های غربی خود را چگونه حل می‌کنند؟»، «رفاه کارگران و اقشار ضعیف خود را چگونه تأمین می‌کنند؟» و «از چه طریقی انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند؟»

(۱) با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی - از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی - نهادها و سازمان‌های بین‌المللی

(۲) از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی - با ثروت به دست آمده از کشورهای پیرامونی - سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی

(۳) با ثروت به دست آمده از کشورهای پیرامونی - با افزایش سطح تولیدات صنعتی - بانک‌های جهانی و صندوق بین‌المللی پول

(۴) با به راه انداختن جنگ گرم بین مناطق پیرامونی - با افزایش سطح تولیدات تسلیحاتی - شرکت‌های بین‌المللی و بازارهای جهانی

۲۶۱- موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام وقایع یا مفاهیم زیر هستند؟

الف) تندیس کودکان قربانی جنگ در شهر پراگ پایتخت چک

ب) قارهٔ آفریقا از معادن و منابع ارزشمندی برخوردار است، ولی در نتیجهٔ استعمار، فقیرترین قارهٔ مسکونی دنیاست.

پ) تصمیم شوروی مبنی بر استقرار موشک‌های میان‌برد در کوبا

(۱) جنگ ویتنام - چالش مرکز و پیرامون - طی جنگ جهانی دوم

(۲) جنگ جهانی دوم - چالش مرکز و پیرامون - دوران جنگ سرد

(۳) جنگ جهانی اول - چالش شمال و جنوب - پیش از فروپاشی بلوک شرق

(۴) جنگ گرم بین مناطق پیرامونی دو بلوک شرق و غرب - تقابل استعمارگر و استعمارزده - پس از جنگ جهانی دوم

۲۶۲- «نقد لیبرالیسم اقتصادی» «نفی حق حیات کسانی که در فقر متولد می‌شوند»، «اعتقاد به عارضی بودن جنگ در جوامع غربی» و «اعتقاد به پاداش طبیعی استعداد و تلاش انسان‌ها» به ترتیب مربوط به کدام یک از متفکران و نظریه‌پردازان است؟
(قارچ از کشور ۹۳- با انکی تغییر / ترکیبی با درس ۹)

(۱) دیکنز - مالتوس - هانتینگتون - کنت

(۲) ریکاردو - مالتوس - کنت

(۳) مارکس - مالتوس - کنت - ریکاردو

(۴) مارکس - ریکاردو - دیکنز - هانتینگتون

- ۲۶۳- در ارتباط با موارد ذکر شده، کدام اصطلاح برای بیان تقابل‌های جهانی به کار گرفته می‌شود؟
 «بعد از جنگ جهانی دوم برای بیان تقابل کشورهای فقیر و غنی»، «در نظر گرفتن ابعاد فرهنگی و اقتصادی چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر» و «حل چالش‌های درونی جوامع غربی از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی»
 ۱) شمال و جنوب - مرکز و پیرامون - توسعه‌یافته و عقب‌مانده
 ۲) شمال و جنوب - استعمارگر و استعمارزده - مرکز و پیرامون
 ۳) توسعه‌یافته و عقب‌مانده - شمال و جنوب - استعمارگر و استعمارزده
 ۴) مرکز و پیرامون - استعمارگر و استعمارزده - توسعه‌یافته و عقب‌مانده

- ۲۶۴- در ارتباط با نظریه‌پردازی درباره‌ی چالش فقر و غنا و چالش‌های نظام اجتماعی غرب، کدام مورد نادرست می‌باشد؟ (سراسری ۹۳- ترکیبی با درس ۹)
 ۱) هانتینگتون با ارائه‌ی نظریه جنگ تمدن‌ها، عملیات نظامی قدرت‌های غربی در قبال مقاومت‌های کشورهای غیرغربی را توجیه می‌کرد.
 ۲) نظام اجتماعی مورد نظر مارکس از فردگرایی لیبرالیستی و اقتصاد سرمایه‌داری عبور می‌کرد. از نظر او حل چالش‌های جامعه‌ی سرمایه‌داری فقط با یک انقلاب قابل حل بود.
 ۳) اگوست کنت معتقد بود فاتحان در گذشته تاریخ با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند، ولی با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید.
 ۴) رویکرد مارکس نسبت به عالم، رویکردی سکولار بود و خارج از چارچوب بنیان‌های فرهنگ غرب به حل چالش‌های جامعه‌ی خود می‌پرداخت.

- ۲۶۵- اختلاف نظر «کنت و هانتینگتون»، «ریکاردو و مارکس» در چه زمینه‌ای می‌باشد؟ (سراسری ۹۵- با تغییر)
 ۱) تداوم جنگ سرد - لیبرالیسم
 ۲) عدم استقرار صلح پایدار - مالکیت خصوصی
 ۳) علت وقوع جنگ بین کشورهای غربی - دیدگاه اقتصادی
 ۴) دلایل وقوع جنگ بین کشورهای پیرامونی - دیدگاه سیاسی

- ۲۶۶- پیدایش این جریانات ناشی از چیست؟ (فارج از کشور ۹۵)
 «رونق یافتن اقتصاد وابسته به تسلیحات نظامی کشورهای صنعتی»، «آسان کردن انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز» و «انتقال جنگ از کشورهای غربی به تمدن‌های تحت سلطه‌ی استعمار توسط نظریه‌پردازان غربی»
 ۱) جنگ گرم بین کشورهای پیرامونی - سرمایه‌گذاری‌های مشترک - مدیریت تغییرات نظامی در سطح جهان
 ۲) طرح نظریه جنگ تمدن‌ها - انتقال مشکلات حاد درونی به بیرون مرزها - استفاده از شبکه‌های عظیم اطلاعاتی
 ۳) تداوم جنگ سرد - معاهدات بین‌المللی - فروپاشی بلوک شرق
 ۴) عدم شکل‌گیری صلحی پایدار بعد از جنگ جهانی دوم - بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی - شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی

- ۲۶۷- به ترتیب «ریکاردو و مالتوس» در چه زمینه‌ای اشتراک نظر داشتند؟ در صورت فعال شدن کدام تقابل جهانی، بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی دیگر بار فعال خواهند شد؟ هانتینگتون، عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در مقابله با چه چیزی توجیه می‌کرد؟ (فارج از کشور ۹۶- با تغییر / ترکیبی با درس ۹)
 ۱) دیدگاه سیاسی - جنگ‌های جهانی - عدم استقرار صلح پایدار
 ۲) لیبرالیسم - بلوک شرق و غرب - جنگ بین مناطق پیرامونی
 ۳) چالش فقر و غنا - مرکز و پیرامون - تداوم جنگ سرد
 ۴) نظریه اقتصادی - شمال و جنوب - مقاومت کشورهای غیرغربی

- ۲۶۸- عامل مؤثر در شکل‌گیری یا انجام هر یک از موارد زیر، به ترتیب کدام است؟ (سراسری ۹۷- با تغییر / ترکیبی با درس‌های ۸ و ۹)
 - مدیریت فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی
 - دو جنگ جهانی اول و دوم
 - دیدگاه مارکسیسم

- ۱) خودباختگی فرهنگی جوامع غیرغربی - گرم شدن بازار تسلیحات نظامی - نادیده گرفتن آزادی افراد از سوی لیبرالیسم اولیه
 ۲) استعمار و ادغام جوامع در نظام نوین جهانی - نظریه اگوست کنت - شکل‌گیری طبقه‌ای بر مدار قدرت در جوامع صنعتی
 ۳) جهانی‌شدن - فروپاشی بلوک شرق و غرب - چالش‌های جامعه‌ی سرمایه‌داری
 ۴) رسانه - رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری - حل مشکل فقر و غنا

- ۲۶۹- از نظر هانتینگتون، در آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر، بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی کدام‌اند؟ تقابل شمال و جنوب، چه نوع تقابلی است؟ براساس نظریه مرکز و پیرامون، سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی چه نقشی در حل چالش‌های درونی جوامع غربی دارند؟

- ۱) فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ - منطقه‌ای رفاه کارگران و اقشار ضعیف این جوامع را تأمین می‌کنند.
 ۲) فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ - جهانی - انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند.
 ۳) دولت-ملت‌ها - منطقه‌ای مشکلات حاد درونی این جوامع را به بیرون از مرزهای آن انتقال می‌دهند.
 ۴) دولت-ملت‌ها - جهانی - بهره‌کشی بیشتر از کشورهای غیرغربی را آسان می‌کنند.

۲۴۱-گزینۀ «۴» از نظر قرآن کریم، جامعه‌ای که در آن هرگونه ستیز و نزاع ناشی از خون، نژاد، طبقه، ملیت، جغرافیا و ... از بین می‌رود، همه بشر بر مدار آرمانی حقیقی و اصیل جمع می‌شوند.

۲۴۲-گزینۀ «۲» جامعه‌ای که به گروه‌ها و دسته‌های پراکنده و متخاصم تجزیه می‌شود، امکانات گروهی آن پراکنده می‌شود و ظرفیت‌ها و نیروهای آن نابود می‌گردد. تفاوت جنگ‌های گذشته و جنگ‌های جهانی اول و دوم: در گذشته، برخی از جنگ‌ها منشأ دینی و مذهبی داشته یا ظاهراً توجیه دینی می‌شدند. اما هیچ‌یک از این دو جنگ منشأ دینی نداشت و ظاهر مذهبی و دینی نیز به خود نگرفت.

۲۴۳-گزینۀ «۲» از مهم‌ترین عوامل وقوع دو جنگ جهانی اول و دوم، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود.

از دیدگاه اگوست کنت، جنگ در فرهنگ و جوامع غربی، امری ذاتی نیست، بلکه امری عارضی و تحمیلی است. اگوست کنت معتقد بود با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت (نه انسان‌ها و جوامع دیگر) به دست می‌آید.

۲۴۴-گزینۀ «۱» بمباران اتمی شهر هیروشیما در جنگ جهانی دوم به دستور آمریکا انجام شد و بر اثر آن هزاران ژاپنی در روز انفجار و روزها و ماه‌ها و سال‌های پس از آن جان باختند.

جنگ جهانی دوم به مرزها محدود نماند. به درون شهرها کشیده شد و غیر نظامیان، زنان و کودکان را نیز درگیر جنگ ساخت.

بحران موشکی کوبا (تصمیم شوروی مبنی بر استقرار موشک‌های میان‌برد در کوبا و حضور هم‌زمان ناوهای شوروی و آمریکا در آب‌های کوبا) که جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد، مربوط به دوران جنگ سرد بین دو بلوک شرق و غرب و جنگ گرم بین مناطق پیرامونی آن‌هاست.

۲۴۵-گزینۀ «۲» وقوع دو جنگ جهانی اول و دوم، خطابودن نظریه اگوست کنت درباره وقوع جنگ را نشان داد.

در جنگ جهانی اول برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی استفاده شد. گنبد گنباکو در ژاپن، نماد بمباران اتمی شهر هیروشیما ژاپن در جنگ جهانی دوم به دست آمریکاست.

۲۴۶-گزینۀ «۲» دو جنگ جهانی اول و دوم ریشه در فرهنگ غرب داشت.

۲۴۷-گزینۀ «۴» جنگ ویتنام جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم نام گرفت. بحران موشکی کوبا جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد. علت وقوع بحران این بود که شوروی تصمیم گرفته بود که موشک‌های میان‌برد خود را در کوبا مستقر کند که منجر به حضور هم‌زمان ناوهای شوروی و آمریکا در آب‌های کوبا شد. در دو جنگ ویتنام و کره، نیروهای آمریکا و شوروی در برابر یکدیگر صف‌آرایی کردند.

۲۴۸-گزینۀ «۲» طرف‌های درگیر در دو جنگ جهانی اول و دوم در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی، رفتار خود را توجیه می‌کردند.

۲۴۹-گزینۀ «۳» پس از جنگ جهانی دوم، صلحی پایدار برقرار نشد. با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید. به همین دلیل، بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از قاموس بشری رخت برمی‌بندد.

۲۵۰-گزینۀ «۳» تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی جنگ سرد بین دو بلوک شرق و غرب ادامه یافت. اقتصاد کشورهای صنعتی وابسته به تسلیحات نظامی است. امپراتوری‌های بزرگ اغلب با پیروزی در جنگ مرزهای خود را تعیین می‌کردند.

۲۵۱-گزینۀ «۴» فاتحان در گذشته تاریخ با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند. با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید. به همین دلیل، بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از قاموس بشری رخت برمی‌بندد. جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی، امری ذاتی نیست، بلکه امری عارضی و تحمیلی است.

۲۵۲-گزینۀ «۴» عبارت گزینۀ (۴) ربطی به فروپاشی بلوک شرق ندارد.

۲۵۳-گزینۀ «۲» از نظر هانتینگتون در مرحله آخر درگیری‌ها در جهان معاصر، دیگر دولت-ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌الملل نیستند.

۲۵۴-گزینۀ «۲» مفاهیم شمال و جنوب، عمدتاً بعد از جنگ جهانی دوم به کار برده شد؛ زیرا برخی از اندیشمندان معتقد بودند که چالش بلوک شرق و غرب چالش اصلی نیست؛ بلکه چالش اصلی بین کشورهای غنی و فقیر است. اصطلاح مرکز و پیرامون به نقش مرکزی کشورهای ثروتمند و صنعتی اشاره دارد.

۲۵۵-گزینۀ «۳» هانتینگتون از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند. از نظر او در این مرحله، دیگر دولت-ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌الملل نیستند و رقابت‌ها و درگیری‌ها بین فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ (نه بین دولت-ملت‌ها) به وقوع خواهد پیوست. در این میان، فرهنگ اسلامی بزرگ‌ترین تهدید برای غرب است.

۲۵۶-گزینۀ «۱» «سلم» در قرآن در برابر جنگ و صلح در برابر اختلاف به کار رفته است. اسلام و اصلاح به معنای رفع جنگ و اختلاف است. ۲۱ سپتامبر روز جهانی صلح است. واژه صلح و مشتقات آن ۱۸۰ بار در قرآن کریم تکرار شده‌اند.

۲۵۷-گزینۀ «۴» تقابل شمال و جنوب اگر فعال شود بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی، دیگر بار فعال خواهند شد.

براساس نظریه مرکز - پیرامون، جوامع غربی با ثروت به دست آمده از کشورهای پیرامونی رفاه کارگران و اقشار ضعیف خود را تأمین می‌کنند. - دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی آن محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند.

۲۵۸-گزینۀ «۲» جهان اول: شامل کشورهای سرمایه‌داری بلوک غرب است.

جهان دوم: شامل کشورهایی است که در کانون بلوک شرق قرار گرفته‌اند. جهان سوم: شامل کشورهایی است که خارج از دو بلوک شرق و غرب قرار داشته و تحت نفوذ آن‌ها بوده‌اند.

۲۵۹-گزینۀ «۱» براساس نظریه مرکز - پیرامون، جوامع غربی، چالش‌های درونی (نه بیرونی) خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند.

۲۶۰-گزینۀ «۲» براساس نظریه مرکز و پیرامون، جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند؛ به این ترتیب که با ثروت به دست آمده از کشورهای پیرامونی، رفاه کارگران و اقشار ضعیف خود را تأمین می‌کنند و مشکلات حاد درونی‌شان را به بیرون از مرزهای خود انتقال می‌دهند. جوامع غربی با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی، انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند.

۲۶۱-گزینۀ «۲» الف- تندیس کودکان قربانی جنگ در شهر پراگ پایتخت چک ← **جنگ جهانی دوم** / پ- قاره آفریقا از معادن و منابع ارزشمندی برخوردار است ولی در نتیجه استعمار، فقیرترین قاره مسکونی دنیاست. ← مربوط به **چالش مرکز و پیرامون** / پ- تصمیم شوروی مبنی بر استقرار موشک‌های میان‌برد در کوبا ← **دوران جنگ سرد**

۲۶۲-گزینۀ «۳» **مارکس لیبرالیسم** اقتصادی را نقد می‌کرد. (س۱) **مالتوس** معتقد بود کسانی که در فقر به دنیا می‌آیند حق حیات ندارند. (س۱) **اگوست کنت** اعتقاد داشت در فرهنگ و جامعه جدید غرب، جنگ یک امر عارضی است. **ریکاردو** معتقد بود استعداد و تلاش، پاداش طبیعی خود را می‌گیرد و بلاهت و حماقت نیز مجازات طبیعی خود را می‌بیند. (س۱)

۲۶۳-گزینۀ «۲» مفاهیم **شمال و جنوب**، عمدتاً بعد از جنگ جهانی دوم به کار برده شد. دو اصطلاح **استعمارگر و استعمارزده** را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین این کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند. براساس نظریه **مرکز و پیرامون**، جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند.

۲۶۴-گزینۀ «۴» **مارکس** در چارچوب بنیان‌های فرهنگ غرب، به حل چالش‌های جامعه خود پرداخت. (نه خارج از این چارچوب)

۲۶۵-گزینۀ «۳» کنت و هانتینگتون هر دو در مورد **وقوع جنگ** (وجه اشتراک کنت و هانتینگتون) در جهان معاصر سخن گفته‌اند، با این تفاوت که اگوست کنت **عوامل اقتصادی** از جمله کسب ثروت را در وقوع جنگ در جهان معاصر مؤثر می‌داند ولی هانتینگتون بر عوامل فرهنگی و تمدنی و هم‌چنین درگیری‌های فرهنگی و تمدنی تأکید می‌کند. **ریکاردو** و **مارکس** هر دو دیدگاه‌های اقتصادی دارند. با این تفاوت که **ریکاردو** معتقد به **لیبرالیسم** و **مارکس** معتقد به **سوسیالیسم** و **کمونیسم** است. **نگته** **لیبرالیسم** قائل به مالکیت خصوصی است ولی **مارکسیسم** مخالف مالکیت خصوصی است.

۲۶۶-گزینۀ «۳» بعد از جنگ جهانی دوم **صلحی** پایدار برقرار نگردید، بلوک شرق و غرب هر یک بخشی از جهان را زیر نفوذ خود قراردادند و تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، **جنگ سرد** بین این دو بلوک، به همراه **جنگ گرم** بین مناطق **پیرامونی** این دو ادامه یافت و به اقتصاد کشورهای صنعتی که وابسته به **تسلیمات نظامی** بود، رونق بخشید. جوامع غربی با **سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی**، انتقال ثروت از کشورهای **پیرامون** به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند. نظریه‌پردازان غربی **پس از فروپاشی بلوک شرق**، جنگ را از کشورهای غربی به فرهنگ‌ها و تمدن‌هایی منتقل کردند که در دوران استعمار تحت سلطه جهان غرب قرار گرفته بودند.

۲۶۷-گزینۀ «۴» اشتراک نظر **ریکاردو** و **مالتوس**: هر دو از **نظریه‌پردازان لیبرالیسم اقتصادی** بودند. (س۱) در صورت فعال شدن **تقابل شمال و جنوب**، بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی دیگر بار فعال خواهند شد. هانتینگتون، عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در مقابله با **مقاومت‌های کشورهای غیرغربی** توجیه می‌کرد.

۲۶۸-گزینۀ «۴» جهان غرب از طریق **رسانه**، فرهنگ جوامع غیرغربی را مدیریت می‌کند. (س۸) از مهم‌ترین عوامل وقوع دو جنگ جهانی، رقابت کشورهای اروپایی بر سر **مناطق استعماری** بود. برخی از اندیشمندان اروپایی برای حل مشکل فقر و غنا در چارچوب ارزش‌ها و آرمان‌های فرهنگ جدید غرب، نظریه‌هایی ارائه دادند. یکی از این نظریه‌ها، **نظریه مارکسیسم** است. (س۱)

۲۶۹-گزینۀ «۲» از نظر هانتینگتون، در آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر، دولت - ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی نیستند و رقابت‌ها و درگیری‌ها، بین فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ به وقوع خواهد پیوست. تقابل شمال و جنوب، تقابلی جهانی است. جوامع غربی با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی، انتقال ثروت از کشورهای **پیرامون** به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند.